

Umiera Jan Bytnar „Rudy”

Jan Bytnar „Rudy” zmarł w dniu 30 marca 1943 r. w wyniku rozległych obrażeń po brutalnych pobiciach.

[Harcerstwo Zbrodnie niemieckie](#)

30.03

Jan Bytnar „Rudy”. Zdjęcie pochodzi z kolekcji fotografii stanowiącej prawdopodobnie część archiwum batalionu „Zośka”, zarekwirowanego przez UB podczas aresztowania Jana Rodowicza „Anody” 24 grudnia 1948 r. (fot. z zasobu IPN)

Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk: Jan Bytnar „Rudy” we wspomnieniach Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”

Wojenne losy trzech harcerzy z 23. Warszawskiej Drużyny Harcerskiej, unieśmiertelnione w „Kamieniach na szaniec” przez Aleksandra Kamińskiego, w znacznej mierze znane są nam na podstawie relacji Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, której kopia znajduje się z zbiorach Archiwum IPN.

Jan Bytnar urodził się w 1921 r. w Kolbuszowej w rodzinie nauczycielskiej. Uczęszczał do Państwowego Gimnazjum i Liceum im. Stefana Batorego w Warszawie, gdzie w 1939 r. zdał maturę. Jednocześnie, wraz z Tadeuszem Zawadzkim i Maciejem Dawidowskim, był członkiem 23. Warszawskiej Drużyny Harcerskiej tzw. „Pomarańczarni”.

Konspiracja

Od 1939 r. walczył w konspiracji, a od 1941 r. w Szarych Szeregach. W listopadzie 1942 r. został

dowódcą hufca „Południe” Grup Szturmowych, który wchodził w skład Oddziału Specjalnego „Jerzy” Kedywu Komendy Głównej Armii Krajowej. W 1943 r. ukończył kurs podchorążych AK. Uczestniczył w akcjach Małego Sabotażu „Wawer”, m.in. w akcji dywersyjnej „Wieniec II” czy akcji „Bracka”.

Postawę Janka bardzo pozytywnie oceniał jego przyjaciel, Tadeusz Zawadzki „Zośka”, który opisując ich służbę w Grupach Szturmowych napisał:

„Przejście do GS związało nas ostatecznie i nierozdzielnie. Prosiłem go od pierwszego dnia o pomoc i dawał mi ją do dnia ostatniego. Gdy robiłem błędy lub nie mogłem dać sobie rady, zwracał mi uwagę, pomagał, ale zawsze tak delikatnie, żeby znów moich ambicji nie urazić”.

Aresztowanie i śmierć

Jan Bytnar został aresztowany przez Gestapo w nocy z 22 na 23 marca 1943 r. Podczas rewizji znaleziono u niego w piwnicy ulotki i inne materiały propagandowe. Śledztwo rozpoczęło natychmiast po aresztowaniu – „biło go czterech czy pięciu pejcami i kijami”, zmuszając do zeznań. Nic nie powiedział i był poddawany kolejnym przesłuchaniom, którym

„towarzyszyło nieustanne bicie – zasadniczo w trzech postawach na stojąco i na leżąco na stołku kijem, pejczem i pięściami”.

Po kilku dniach został odbity przez oddział Grup Szturmowych Szarych Szeregów w akcji pod Arsenalem, ale zmarł w dniu 30 marca 1943 r. w wyniku rozległych obrażeń po brutalnych pobiciach.

Tadeusz Zawadzki w swoich wspomnieniach podkreślał wielką odwagę i siłę woli takich bohaterów jak Janek Bytnar, którzy mimo tortur i brutalnego bicia podczas przesłuchań nie wydali kolegów – przecież musieli się wahać

„tu oprzeć się chęci powiedzenia: powiem, a przestaną bić choć na chwilę. Powiedzieć, a skończy się to piekło. To wyraz bohaterstwa jakiemu równego wyobrazić sobie nie można”.

W materiałach Archiwum IPN można znaleźć m.in. wspomnienia Tadeusza Zawadzkiego o Janku Bytnarze, w których opisuje jego dokonania, osobowość oraz aresztowanie i śledztwo. Na ich podstawie Aleksander Kamiński stworzył postać „Rudego” - jednego z bohaterów Kamieni na szaniec. W AIPN przechowywane są również zdjęcia Janka Bytnara oraz różne inne dokumenty dotyczące Armii Krajowej.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Harcerze, Zbrodnie niemieckie

Artykuł